

Enligt isländsk tradition ställer alla barn en sko i fönsterhyllan ikväll innan de lägger sig. Under natten kommer nämligen den förste av de 13 isländska jultomtarna från fjällen och lämnar en liten present i skon. De isländska jultomtarna är bröder och bor i en grotta med sina föräldrar, Grýla och Leppalúði, som är av trollsläkt, samt julkatten. Förr i tiden trodde man att Grýla och julkatten åt upp bråkiga barn men idag vet vi att de är inget att vara rädd för fast de ser lite läskiga ut (se bilden). Jultomtarna är snälla men väldigt busiga. Varje natt fram till julafton kommer de att ta sig från fjällen, en i taget, och vi kommer att berätta lite mer om var och en, vad de heter och vilka bus de är kända för.

1. Den förste av jultomtarna som kommer är Stekkjastaur (Klumpfot på svenska). Han går in i fårhuset och försöker suga mjölk av tackorna. Det är dock väldigt krånligt för honom då han har träben och är mycket stel.

Klumpfot var den förste
han var både ful och halt
han ville mjölka tackor,
för stackaren han svalt,
men de blev jättesura
och mjölk flöt över allt.

2. Jultomten som kommer från fjällen ikväll heter Giljagaur (Klyftelymmel på svenska). Han tar sig in i kostallen och snor mjölk.

Den andra Klyftelymmel
med hårtofsarna grå,
i kostallen han smög in
och mjölk han kunde få
medan drängen kröp med pigan
i en mörk och skyddad vrå.

3. Den tredje jultomten som tar sig från fjällen heter Stúfur (Stumpen på svenska). Han brukar sno en stekpanna från köket och springer iväg för att slicka den.

Den tredje, det var Stumpen,
med ögonen så små,
han smög sig in i köket
och stekpannan ville få
och åt så glupsk och girig
allt som tungan kunde nå.

4. En kräkla är en slags grötslev som Þvörusleikir bara älskar att slicka.

Den fjärde, Kräkleslickarn,
var otroligt smal.
När ingen fanns i köket
han slev ur grytan stal
och höll så fast han kunde,
för slevan, den var hal.

5. Den femte jultomten som tar sig från fjällen heter Pottaskefill (Gryteskraparn på svenska). Han lurar bort barnen från köket och skrapar bort resterna från grytan.

Den femte, Gryteskraparn,
var ovanligt klok,
han lockade barnen till dörren
och grytan han tog
och skrapade bort de rester
han hittade i dens krok.

6. Näst på tur är ännu en jultomte som tycker om att slicka matrester. Han heter Askasleikir. Han tycker bäst om att slicka speciella träkärl som förr i tiden användes som personliga portionsskålar. Numera använder de flesta vanliga tallrikar, så han kanske slickar dessa istället?

Den sjätte Portiontjuven
var ganska makalös,
han kröp in under sängen
och husdjuren frös
när han i folkets skålar
på portionen gick lös.

7. Ni kanske vill sova med öronproppar i natt för att då är det Hurðaskellir (Dörmsmäll på svenska) som tar sig från fjällen och han tycker om att smälla dörrarna medans alla sover!

Den sjunde, det var Dörmsmäll,
en skrämmande bov,
som älskade att väcka
den trötta som sov,
och ville njuta vilan
i lugnets alkov.

8. Den åttonde jultomten, Skyrgámur, har ibland kallats för Filglupsken i Sverige. Numera har skyr blivit ganska populärt i Sverige och därmed kan vi kalla honom för Skyrglupsken. Kan du gissa vad han tycker om?

Den åttonde var Filglupsken,
ovanligt nöjt,
med knytnäven han locket
av filtönnan bröt,
och struntade i om filen
var sur eller söt.

9. Lås inne korvarna för att ikväll kommer självaste Bjúgnakrækir (Korvtjuven på svenska).

Den nionde var Korvtjuven,
han var ganska svår,
han älskade det rökta,
både skinka och lår
och han var lika girig
i oxe, svin och får.

10. Spejaren som kommer ikväll, tycker om att titta in genom allas fönster. Förut fanns det faktiskt en risk för att han snodde det som han tyckte var av intresse men i dag tror vi att han mest bara är nyfiken.

Den tionde var Spejaren,
i genom fönstret såg
han ofta något vackert
som ovaktat låg
och kunde hämtas senare,
för det hade han råg.

11. Gáttapefur (Snusaren på svenska) är känd för sin långa näsa som gör att han har ett ovanligt bra luktsinne. Han är speciellt förtjust í laufabrauð - isländska, utskurna, flottyrstekta vetekakor som bakas till jul.

Den elfte det var Snusaren,
han kände lukt
av godsaker så långt över
fjäll eller bukt,
och vackra julens kakor
med glädje fick han slukt.

12. Ketkrókur (Köttkorpen på svenska) är ute efter ditt kött, vilket kan vara besvärlig så här nära julen.

Den tolfte det var Köttkorpen,
klokare än fan,
han klättrade ned från berget
just dan före dan
och fiskade upp köttet
med kroken så van.

13. Kertasníkir (Ljustiggaren på svenska) är den sista av de isländska jultomtarna som tar sig från bergen. Han vill gärna ha ljus och många snälla barn hjälper honom faktiskt genom att lämna ett litet ljus (otänt) i fönsterhyllan. Det brukar han uppskatta.

Ljustiggaren var den trettonde,
då var det kallt
om ej han kom på julafton
och inte bad om palt
men tiggde bara ljus
för att lysa över allt.

